

دخلوخزج

شنبه ۴ آبان ۱۳۹۸ - شماره ۳۸

خراسان شماره ۲۰۲۲۹

پرونده روز

بررسی وضعیت رشد مزد و حقوق کارگران و کارمندان در بخشنامه بودجه ۹۹

زنگ خطر برای معیشت حقوق بگیران

محمد حقگو

روزنامهنگار

در شرایطی که برخی از فعالان اقتصادی، خیالشان راحت است که با رشد نرخ ارز و تورم، ارزش دارایی و سرمایه شان حداقل کم نمی شود، چشم پنج میلیون کارمند و بازنشسته و ۱۴ میلیون کارگر، به افزایش حقوق و دستمزدهاست. در این زمینه، بودجه به عنوان مهم ترین سند مالی کشور،

بخشنامه بودجه ۹۹ و ۱۴۰۰ درباره حقوق و دستزد چه می گوید؟

اگر چه ارقام قطعی افزایش حقوق و دستمزد باید به تصویب هیئت وزیران و شورای عالی کار برسد، اما سازمان برنامه و بودجه در پیوست ضوابط مالی بودجه سال ۹۹، به مواردی اشاره کرده که حکایت از تصویر کلی مد نظر دولت برای سال آینده دارد. بر این اساس بیان شده که افزایش ضریب ریالی حقوق کارمندان دولت در سال آینده به طور متوسط ۱۵ درصد خواهد بود و این رقم در سال ۱۴۰۰ به ۱۰ درصد خواهد رسید.از سوی دیگر از آن جایی که دستگاه های اجرایی رابطه حجمی و شرکتی با دیگر شرکت ها داشته و باید بر اساس قانون کار، دستمزد کارگران خود را پرداخت کنند، و همچنین دولت می بایست برآوردی از هزینه های خود داشته باشد، رقم افزایش دستمزد کارگران در سال آینده نیز ۱۵ درصد دیده شده است.

رشد حقوق و دستزد چقدر با تورم تناسب دارد؟

نخستین گام برای سنجک و سنجیدن کردن درصد افزایش دستمزدها، مقایسه آن ها با نرخ تورم است. در نمودار، این مقایسه نشان داده شده است. بر این اساس، می توان گفت که تقریباً از سال ۹۳ تاکنون، درصد رشد دستمزدها در هر سال، از نرخ تورم سال قبل، بیشتر بوده، اما برای سال آینده، این رویه به هم خورده است. در این زمینه، آمارهای بانک جهانی از نرخ تورم ایران نشان می دهد، در صورتی که سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی را تقریباً معادل با سال ۹۸ و ۹۹ شمسی بدانیم، درصد افزایش دستمزدها از پیش بینی تورم بسیار پایین تر است. حتی طبق پیش بینی بانک جهانی، احتمالاً نرخ تورم تا سال ۲۰۲۴ (۱۴۰۳-۱۴۰۴) به ۲۵ درصد کاهش می یابد که باز با نرخ رشد حقوق و دستمزدهای اعلامی فاصله زیادی دارد.

وضع نامطلوب معیشتی مزد و حقوق بگیران به روایت آمار

جدای از درصد افزایش حقوق و دستمزد، میزان دریافتی کارگران و کارمندان نیز اهمیت دارد. در این رابطه نگاهی به ترکیب دریافتی مزد و حقوق بگیران و مقایسه آن با دهک های درآمدی، نشان می دهد که اکثر این اقشار در طبقات زیر متوسط جامعه قرار می گیرند.

به طوری که طبق آمار اواخر سال گذشته متوسط مبلغ دریافتی حدود چهار میلیون و ۷۴۸ هزار کارمند و بازنشسته، حدود ۲ میلیون و ۸۶۷ هزار تومان بوده است. از رقمی که گفته شد ۲ میلیون و ۶۳۶ هزار و ۸۲۹ نفر کارمند رسمی، پیمانی و قراردادی داشته که برای آن ها نیز متوسط مبلغ حکم، مقداری بیشتر و حدود دو میلیون و ۹۳۳ هزار تومان ثبت شده است. (جدول شماره ۱) با این حال، جزئیات بیشتر این آمارها که توسط خبرگزاری ایسا منتشر شده، نشان می دهد که در سال ۹۷، حدود ۳۵ درصد کارمندان دولت زیر ۲،۵ میلیون تومان و ۷۵ درصد این اقشار زیر ۳ میلیون تومان حقوق گرفته اند. در بین بازنشستگان نیز، ۷۵ درصد این اقشار زیر ۲،۵ میلیون تومان و

جدول شماره ۱

چگونه حق مالکیت درباره اموال مشاع اعاده می شود؟

من با برادرم در یک زمین مالک ۶ دانگ مشاع (شریک) بودیم. حالا باخبر شده ام که برادرم بدون اجازه من، کل زمین را به یک نفر دیگر فروخته و پولش را گرفته است. حالا من چگونه می توانم از حق خود بهره مند شوم و از خود دفاع کنم؟
پاسخ: شما می توانید از طریق اخذ به شفعه مطابق قانون مدنی پول پرداخت شده مشتری را به او پرداخت کنید و

زمین را به نام در اجرای اخذ به شفعه مالک شوید. بنابراین شما چاره ای ندارید جز این که با دادخواستی برادر تان را به رد پول به خریدار و فسخ قرارداد مجبور کنید. البته می توانید او را به پرداخت حق شما از ملک وادار کنید و سپس بقیه پول زمین را به خریدار بپردازید و زمین را از آن خود کنید.
ماده ۸۱۰ - اگر ملک دو نفر در ممر یا مجری مشترک باشد

و یکی از آن‌ها ملک خود را با حق ممر یا مجری بفروشد دیگری حق شفعه دارد اگر چه در خود ملک، مشاعاً شریک نباشد ولی اگر ملک را بدون ممر یا مجری بفروشد دیگری حق شفعه ندارد.

سجاد حاجبی خانیکی

کارشناس ارشد حقوق ثبت اسناد و املاک

در محورهایی مانند درصد افزایش حقوق کارمندان و نیز رویکرد دولت برای افزایش دستمزد کارگران می تواند مورد توجه این اقشار باشد. چرا که می توانند با مقایسه سایر شاخص ها، برآوردی از دخل و خرج سال آینده شان داشته باشند. اهمیت موضوع در سال جاری دو چندان است. امسال قرار است برای نخستین بار، دولت تکلیف بودجه دو سال آینده را یک جا مشخص کند.

۸۸ درصد آنان زیر ۳ میلیون تومان برایشان حکم حقوق صادر شده است.

در خصوص کارگران نیز، آمارهای اعلامی از طرف مسئولان انجمن های کارگری حاکی از وضعیت نامناسب معیشتی آنان است. هادی ایوبی دبیر کل کانون عالی انجمن های صنفی کارگران در اسفند گذشته به خبرگزاری ایسا، خبر از حداقل بگیرى ۹۰ درصد کارگران داده است. سال گذشته، کارگران حداقل بگیر تا دو فرزند، حداکثر یک میلیون و ۵۳۴ هزار تومان دریافتی داشته اند. اما در گام بعد و برای ارزیابی دریافتی کارمندان و کارگران و این که این ارقام اقشار پادشده را در چه رتبه درآمدی جامعه قرار می دهد می بایست این ارقام را با هزینه کرد دهک های مختلف مقایسه کرد.

محاسبات خراسان در این زمینه نشان می دهد با فرض این که همه درآمد خانوار هزینه شده باشد، در سال ۹۷، متوسط هزینه دهک های درآمدی جامعه ۲ میلیون و ۸۹۱ هزار تومان بوده است. (جدول شماره ۲)

۹۰درصد کارگران در دهک ۴ یا پایین تر!

جزئیات بیشتر در این خصوص نشان می دهد که دستمزد ۹۰ درصد کارگران، نهایتاً آن ها را تا دهک چهارم جامعه می رساند. جایی که از متوسط جامعه پایین تر است. در جامعه حقوق بگیران، این وضعیت مقداری متعادل تر است. به طوری که رتبه درآمدی ۵۰ درصد کارمندان تا دهک ششم نیز می رسد. برای بازنشستگان نیز وضعیت تقریباً به همین گونه (و تا حدودی بدتر) است. البته باید در نظر داشت که در سال های اخیر، میزان نابرابری در جامعه افزایش یافته است. به طوری که حتی آمارهای میانگین و دهک های درآمدی نیز شاید نتوانند به تنهایی، نشان دهنده وضعیت خوب یا بد خانوارها از نظر تامین معیشت باشند. در این زمینه، حتی محاسباتی که در خرداد و توسط یکی از اعضای شورای عالی کار (کارگران) ارائه شده، نشان می دهد که برای پوشش هزینه های یک خانوار ۳،۲ نفره (طبق تعاریف) درآمدی در حدود ۶ میلیون و ۹۰ هزار تومان لازم است. هر چند این رقم ممکن است در شهرهای کوچک و به خصوص پس از افت نسبی برخی هزینه ها (نسبت به نرخ ارز)، کمتر باشد، اما از اختلاف قابل توجه درآمد مزد و حقوق بگیران با حداقل هزینه های زندگی خبر می دهد. اقشاری که می توان گفت درآمدشان صرف معیشت حداقل ۵۵ میلیون نفر از جمعیت کشور می شود. در مجموع با توجه به این که رشد مزد و حقوق در سال آینده، تناسب زیادی با تورم برآوردی نداشته و نیز برای دولت و نیز کارفرمایان، ارتقای درآمد نقدی مزد و حقوق بگیران، به صورت یک جا میسر نیست، باید گفت حمایت دولت از اقشار یادشده به طرق دیگر امری ضروری است. دولت برای سال آینده حذف بخشی از یارانه های پنهان را هدف گیری کرده است. از این رو ضروری است به کمک این ابزار و نیز سیاست های دیگر قدرت خرید مزد و حقوق بگیران را افزایش داد و مانع از لغزش هر چه بیشتر لغزش مزد و حقوق بگیران به دهک های پایین تر جامعه شد.

- افزایش حقوق کارمندان در سال ۹۷، با رقم اصلاح شده آمده است.

- افزایش حقوق کارمندان در سال ۹۸ به ازای حداقل دریافتی کارمندان با توجه به مصوبه مجلس آمده است.

- نرخ تورم تا سال ۹۷ بر اساس آمارهای اعلامی از سوی مرکز آمار درج شده است.

- ارقام سال ۹۹ برای حداقل دستمزد و حقوق بر اساس بخشنامه دولت و نرخ تورم بر اساس پیش بینی بانک جهانی برای نرخ تورم

کشور در سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ درج شده است.

متوسط هزینه ماهانه خانوار در سال ۹۷ به تفکیک دهک ها (تومان)	
متوسط کل	۲,۸۹۱,۱۲۲
دهک اول	۷۱۰,۸۵۵
دهک دوم	۱,۰۷۱,۹۹۴
دهک سوم	۱,۳۹۵,۶۵۹
دهک چهارم	۱,۶۵۶,۹۷۵
دهک پنجم	۱,۹۶۸,۰۲۷
دهک ششم	۲,۳۹۶,۰۹۱
دهک هفتم	۲,۸۶۵,۸۸۲
دهک هشتم	۳,۴۱۶,۷۸۸
دهک نهم	۴,۵۹۲,۳۲۲
دهک دهم	۹,۳۵۹,۵۱۴

شگرد مغازه های همواره حراج برای خرید های آن چنانی

گول نخوریم *

سیمیه محمدنیا حنایی

روزنامه نگار

آیا تا به حال برای خرید یک جفت جوراب خیلی ساده مردانه ۵۰ هزار تومان هزینه کرده اید؟ احتمالاً این جواب را می دهید که باید خیلی پولدار باشم تا یک جفت جوراب ۵۰ هزار تومانی بخرم! اما اگر به شما بگویم تا

به حال یک جفت جوراب مردانه ساده به قیمت ۵۰ هزار تومان از ارزان کده ها یا مغازه های همواره حراج خریده اید؟ حتماً خواهید گفت چه حراجی که جوراب هایش ۵۰ هزار تومان است!

شاید برای تان جالب باشد اما تقریباً بیشتر خریدهای ما از مغازه های همواره حراج به همین گرانی و لاکچری بودن اتفاق می افتد. اما خریداران در هنگام خرید اصلاً به گران بودن بیش از حد کالایی که می خرند توجه ندارند و حتی خرید خود را به نوعی موفقیت مقتصدانه تلقی می کنند. بگذارید با مثالی موضوع را بیشتر و بهتر برای تان شرح دهم. شما وارد مغازه ای می شوید که تمام اجناس آن ۵۰ هزار تومان است. بعضی از اجناس نسبت به مبلغ فوق ارزش مشابهی دارند اما بعضی از اجناس نسبت به قیمت فوق خیلی

مناسب هستند و در واقع اساس حراج مغازه به شمار می آید، اما بقیه اجناس نسبت به مبلغ ۵۰ هزار تومان خیلی گران هستند و خرید آن ها به صرفه نیست. اما این اجناس ویژگی دیگری هم دارند و آن عبارت از میزان کارایی است. اجناس متناسب با قیمت ۵۰ هزار تومان، اجناسی هستند که تقریباً بیشتر مشتری ها به آن ها نیاز دارند و بازار مصرف خوبی دارد، اما اجناس با ارزش تر از مبلغ فوق، اجناس لوکس و بی مصرفی هستند که تعداد معدودی از افراد آن را خریداری می کنند. وضعیت دسته سوم اجناس هم از نظر کارایی شبیه دسته اول است یعنی آن جنس ها جزو خرید های ماهانه یا حتی روزانه افراد است. خوب اتفاقی که در این مغازه ها می افتد تا شما را وادار به خرید اجناس دسته سوم می کند چیست؟ تصور کنید در مغازه ای یک توپ تمام چرم و دست دوزی شده بیسبال را ۵۰ هزار تومان قیمت گذاری کرده اند. به نظر این یک آتش کش واقعی به اجناس می آید! در کنار این یک عدد کلاه لبه دار و پر نگین جین هم با همین قیمت به چشم می آید، و با یکی دو تا دیگر از این مُشت ها شما به این نتیجه می رسید که خرابور هم مقتصدانه است! و تمام اجناس مغازه به نظر شما مفت می آید و خرید آن ها

مناسب است. اما یک اتفاق دیگر هم در ذهن شما به وقوع پیوسته است و آن این که در کنار ارزش یابی گزینشی اجناس، مغز شما به قیمت ۵۰ هزار تومان عادت کرده است و دیگر ۵۰ هزار تومان آن ارزش سابق را برای تان ندارد. البته ناگفته نماند همین که شما با علم به این که تمام اجناس این مغازه ۵۰ هزار تومان است وارد آن شده اید، نیز به این معناست که پی ۵۰ هزار تومان را به تن تان مالیده اید!

اکنون نوبت به قسمت سوم سناریوی خرید شما می رسد. شما با دو پیش فرض اقدام به انتخاب اجناس می کنید. یکی این که فروشنده چوب حراج به اجناسش زده است و دیگر این که ۵۰ هزار تومان دیگر پولی نیست. مطمئناً هنوز هم گزینه «لازم دارم» یا «ندارم» را درباره خریدهای تان مد نظر دارید، کمتر کسی بدون این که چوب بیسبال داشته باشد، اقدام به خرید توپ چرم و دست دوزش می کند و احتمالاً شما با یک حیف گفتن کشدار از کنار توپ بیسبال که در واقع دانه شما برای افتادن در دام بود می گذرید و به فقهه اجناس پر کاربرد می روید و تقریباً در همین جاهاست که یک جفت جوراب مردانه ساده را به مبلغ ۵۰ هزار تومان ناقابل با خود به خانه می برید.